

Innlandet SV

Uttalelser fra årsmøte 2025

Vedtatte uttalelser:

- De unge gutta
- En balansert og samtidig innsats mot alle typer rusmidler
- Framtidas skole gir et tilbud i nærmiljøet

Innlandet SV

De unge gutta

Det er få ting som har fått mer oppmerksomhet de siste årene, enn spørsmålet om hva som skjedde med de unge gutta som gikk til høyresida og fant tilhørighet hos dem. I lokalvalget i 2023 fikk FrP og Høyre 52 prosent av stemmene fra velgerne i gruppa 18–19 år. Samla fikk den brede venstresida 30 prosent av stemmene. Med utgangspunkt i tallene har kanskje kommentatorene rett i at venstresida taper de unge gutta, men tida er inne for å hente dem tilbake.

Venstresida må bidra til å gi de unge framtidstrua. Det er avgjørende viktig at klimakampen ikke gjøres til en kamp om enkeltmenneskers handlinger, men om systematisk endring i stor skala. Naturkrisa handler ikke bare om tapet av biologisk mangfold. Derfor er det viktig å løfte frem hvordan dette tapet påvirker hverdagen som tap av fiskevann, jaktterreng og det gode livet på bygda. Disse nyansene må vi klare å få fram både i kommunikasjonen og i politikken.

De unge gutta er ofte de som blir igjen i bygda, når de andre drar ut. Det er ofte de som tok yrkesfaglig utdanning, fagskole, fikk seg jobb i en lokal bedrift etter lærlingetida, eller som jobber på anlegg og er pendlere. For dem står utviklingen av plassen de kommer fra øverst på prioriteringslista. Skal vi nå de unge gutta, må vi vise at vi vil satse på plassen som står dem nærmest, og det skjer i hvert eneste kommunestyre rundt om i Innlandet hver eneste dag. Universitetsutdanning og bylivet er ikke, og skal ikke være drømmen for alle. Dette må vi anerkjenne om politikken vår skal kunne være for alle.

Kjønnsforskjellene i samfunnet er alvorlige. Menn tjener mer, har oftere lederroller og har samlet sett mer makt enn kvinner. Samtidig må vi erkjenne at mange, spesielt unge gutter, ikke kjenner seg igjen i den maktanalysen, og snarere opplever avmakt i dagens samfunn. SV kjemper for en politikk som løfter alle og gjør alle til likeverdige innbyggere helt uavhengig av kjønn.

Et stort samfunnsproblem er de rigide kjønnsrollene som er skadelig for alle kjønn. En del av å motarbeide disse strukturene er gode mannlige rollemodeller. Det er spesielt viktig med trygge mannlige rollemodeller som møter gutter i oppveksten, det vil si i skole, barnehage, helsevesen, barnevern og fritidsaktiviteter. En trygg oppvekst hvor man lærer å snakke om følelser, være en del av fellesskapet og inkludere hverandre motvirker ensomhet og reaksjonært sinne mot samfunnet senere i livet. Det er å viktig å diskutere kjønnsroller for eksempel i seksualundervisningen.

Skolen har blitt for teoritung. Det er ikke guttene som er skoletapere, det skolen som taper guttene ved å være for lite praktisk og ha et testregime som skaper vinnere og tapere. Det bør være større rom for at de som er praktisk anlagte får brukt egenskapene sine på en måte som gir mestringsfølelse gjennom hele utdanningsløpet. Et viktig verktøy for å bekjempe frafallet i de yrkesfaglige utdanningsprogrammene er å gjennomgående yrkesrette både yrkesteorien og fellesfagene. Yrkesrettingen skal ikke bidra til å senke nivået og statusen til yrkesfaget.

Mange unge sliter i dag med dårlig psykisk helse. Dagens forbrukersamfunn skaper, i kombinasjon med sosiale medier, et konstant press om å prestere, bygge kropp og framstå vellykket. Dette gjør at mange føler på utilstrekkelighet og strever med egen identitet. Som samfunn har vi ikke lykkes med å ta dette på alvor. Altfor mange velger å isolere seg. Derfor er det behov for en bred satsing på ungdom og psykisk helse. Det må både bli enklere å oppsøke hjelp og korte ned ventetiden, både i kommunal psykisk helsetjeneste og DPS. Kommunal psykisk helsetjeneste må styrkes, både med mannskap og kunnskap. Samtidig som vi legger til rette for arenaer hvor det prates åpent om psykisk helse, forventninger og prestasjonspress.

Mange unge opplever at alle partier sier de vil prioritere psykisk helse, men at dette ikke blir gjort etter valg. Dette må bli en reel prioritering, innenfor et offentlig tilbud som er tilgjengelig for alle, både økonomisk og geografisk.

Innlandet SV vil

- Bidra til en åpenhetskultur knyttet til psykisk helse og kroppspress
- Opprette et nasjonalt kompetansesenter for unge menn og psykisk helse
- Skape en mer praktisk skolehverdag og endre dagens testregime
- Innføre en nasjonal lærlingegaranti
- Ha en bedre seksualundervisning hvor man også skal diskutere kjønnsroller
- Innføre en nasjonal lærlingegaranti
- Legge til rette for en desentralisert struktur og alternative opplæringsmodeller i den norske skolen.
- Husbanken og kommunene må sammen ta ansvaret for å sikre tilstrekkelig boligbygging også i distriktene
- Øke bemanning og heve kompetansen i både kommunal psykisk helsetjeneste og DPS
- Gjøre tiltak for å få flere menn til å jobbe i omsorgsykker, særlig innen oppvekst, for å sikre at gutter har positive mannlige rollemodeller gjennom barnehage- og skolegang
- Jobbe for at det skapes møteplasser rettet spesielt mot unge menn, der man skaper positive mannlige fellesskap

Innlandet SV

En balansert og samtidig innsats mot alle typer rusmidler

Norsk ruspolitikk må adressere alle typer rusmidler. Det krever en balansert og samtidig innsats på mange områder; forebygging, tidlig innsats, behandling, ettervern, rehabilitering og skadereduksjon. Ruspolitikken skal bygge på folkehelseperspektivet som sikter mot å redusere helse- og sosialskadene tidligst mulig og mest mulig. Det er godt dokumentert sammenheng mellom tilgjengelighet på rusmidler, forbruksnivå og omfanget på skadene.

Det drives i dag et utstrakt forebyggende arbeid i norske lokalsamfunn, både som del av nasjonale satsinger, men også av lokale krefter. Titusener av ildsjeler bruker både av fritid og arbeidstid for å skape trygge oppvekstmiljøer for barn og unge. Naboer, lag og foreninger er ryggraden i norske lokalsamfunn og den viktigste ressursen i det forebyggende arbeidet. Innsatsen for personer med rusproblem må styrkes. Folk skal få hjelp, ikke straff.

Ungdom som ikke lenger deltar i organiserte aktiviteter, drikker oftere og mer alkohol og bruker i større grad illegale rusmidler. De samme ungdommene opplever uønskede og krenkende hendelser, og skårer dårligere på trivsel og fremtidstro. De som organiserer fritidsaktiviteter må gis gode rammebetingelser. God rusforebygging gir ofte positive effekter også på problemområder som vold, rasisme, utenforskap, mobbing, skolefracfall.

Derfor krever Innlandet SV

- At regjeringa fører en forebyggende ruspolitikk som reduserer både tilgang og etterspørsel og gir redusert bruk og mindre rusproblemer.
- At det vedtas en nasjonal forebyggings- og behandlingsreform som bygger ut videre det som fungerer og setter inn nye tiltak der hvor det trengs.
- At det lages et nasjonalt kartleggings- og forebyggingsprogram basert på modellen fra Island, som bygger på regelmessig kartlegging av risiko- og beskyttelsesfaktorer, organiserte lokale innsatser og en nasjonal enhet med ansvar for samordning, deling av informasjon og utveksling av erfaringer.
- At tidlig innsats prioriteres. Frivilligheten, skoler, barnevern og kommuner må sikres tilstrekkelige ressurser til oppfølging av barn og unge i utsatte posisjoner.
- At rusmiddelavhengige skal møtes med tilstrekkelig helsehjelp, uten frykt for stigmatisering.
- At det utvikles flere alternative reaksjonsformer på lovbrudd knyttet til rus. Samfunnet trenger et bredere spekter av tilgjengelig tiltak overfor unge som sliter med rusbruk; reaksjoner som inkluderer, ikke ekskluderer.
- Sikre at hjelp til pårørende blir en del av behandlingstilbudene for rusavhengige.
- At dagens undervisning om rus i grunnskolen blir endret. Den skal bli mer informativ, og skal ikke baseres på at unge personer skal skremmes fra å bruke lovlige rusmidler i det hele tatt.

Innlandet SV

Framtidas skole gir et tilbud i nærmiljøet

Det å ha like muligheter og verdi uansett hvor en bor er en forutsetning for å ta vare på tillit, trygghet og det fellesskapet vi har. SV vil satse på både bygd og by, og vi vet at den viktigste krafta for å utvikle et lokalsamfunn er de folka som bor der.

Vi mener at framtidas skole gir et tilbud i nærmiljøet. Gode skoler gir lokalsamfunnene kompetanse, verdiskaping og velferd. For å gi folk i hele Innlandet like muligheter til utdanning trengs det en aktiv distriktpolitikk og vilje til å tenke nytt.

SV vil ha en skole- og tilbudsstruktur i Innlandet som svarer på arbeidslivets behov og som gjør at færrest mulig må flytte på hybel eller bruke mange timer på buss for å få et studietilbud, også med fallende elevtall i fylket.

SV har klokkertro på nyskapende pedagogikk, og vil støtte initiativ som gir grobunn for fleksible og framtidrettede opplæringsmodeller i fellesskolen. Vi har tro på at elevene settes i stand til å treffe gode valg når de står på egne ben i studier, arbeidsliv og samfunnsfellesskapet. Hvor nysgjerrigheten dyrkes og gleden over å lære og å mestre er sterkt til stede.

Derfor vil Innlandet SV jobbe for å utvikle alternative opplæringsmodeller som:

- bidrar til å gi et likeverdig tilbud i akseptabel nærhet til der elevene bor.
- gir bredde i opplæringstilbudet etter elevenes interesser og næringslivets behov.
- gir samme sluttkompetanse som annen grunnopplæring i grunnskole og videregående opplæring.
- har fleksibilitet i organisering gjennom tverrfaglighet og prosjektorganisering.
- gjennom prosjekter kobler sammen fag som kan inneholde både fellesfag, programfag, teori og praksis.
- har rom for aldersblanding slik at ungdomstrinnet kobles tettere på videregående opplæring.
- er bygget på stor grad av elevaktivitet og medbestemmelse.
- bygger på tett og forpliktende samarbeid mellom elev, ansattes og deres organisasjoner, foresatte, bedrifter, næringsliv og skoleeiere på kommunalt og fylkeskommunalt nivå.

Innlandet SV vil at søknader om privat videregående skole skal vurderes fra sak til sak, i tilfelle de kan bidra til å opprettholde en desentralisert skolestruktur.